

Verksamhetsberättelse

2008

Dopingjouren

Planerade insatser 2009

- Effektivisera informationsspridningen genom utveckling och uppdatering av Dopingjourens hemsida.
- Spridning av information till allmänheten i ett rikstäckande perspektiv
- Kompetensutveckla DJ's personal i preventionsarbete och vetenskapliga studier
- Fortsatt deltagande i lämpliga evenemang/mässor med föreläsningar.
- Verka för en översättning av DJ's utbildningsfilm till de vanligaste hemspråken.
- Fortsatt utveckling av arbetet i den Centrala samverkansgruppen där DJ är sammankallande
- Utökande av DJ's strategigrupp med personer med klinisk kunskap samt erfarenhet inom det rättsvårdande området, vilket är till stor fördel för DJ fortsatta arbete
- Kartläggning av grupper och personer som arbetar med antidopningsfrågor inom kommuner och län i Sverige för översikt och kontaktspridning.
- Ansökningar om medel för genomförande av DJ planerade projekt
- Initiativ till sammansättande av referensgrupp för utarbetande av ett behandlingsprogram.
- Utbildningsinsatser till hälso- och sjukvårdspersonal för kvalitetssäkring av patienter och klienter.
- Verka för antidopningscertifieringar; långsiktiga och tvärsektoriella antidopningsarbeten
- Utforma frågor för djupintervjuer
- Sammanställning av själv- och anhörigrapporter från hemsidan
- Verka för antidopningsnätverk, initialt mellan de nordiska länderna samt skapa en plattform för kunskapsutbyte
- Två kliniska prövningar planeras att genomföras under året där omsättningen av androgener i relation till kognition och andra biokemiska markörer studeras.

Verksamhetschefen har ordet

Dopingjourens arbete syftar till att motverka dopning i samhället och dess följdverkningar. För att förstärka effekten av våra insatser samråder vi och samarbetar med andra aktörer inom området.

Vi har tillsammans med Beroendecentrum, Stockholm och Centrum för Andrologi & Sexualmedicin, Karolinska Universitetssjukhuset, ansökt om medel för att skapa en klinisk plattform, ett "Medicinskt antidopingcentrum", dit missbrukare kan vända sig eller remitteras. Vi hoppas få stöd för dessa tankar från landstinget och regering. Det skulle på ett avgörande sätt förbättra möjligheterna att bedriva behandling och forskning kring dopningens orsaker och effekter.

Dopingjouren har haft ett mångsidigt verksamhetsår vilket framgår av denna verksamhetsrapportering för 2008. Vi har interagerat på kommunnivå och länsamordnarnivå med en genomförd enkät och planer för samarbete med dessa partners. Den webbaserade informationen och portalen håller på att moderniseras och förbättras söklogistiskt och pedagogiskt. Representationen vid mässor och möten samt internationella kontakter har fortsatt som tidigare. Telefonkontakter med uppringande personer har begränsats genom kortare öppethållandetider för att möjliggöra nya åtaganden och aktiviteter.

Jag hoppas att läsningen är informativ. Välkommen med synpunkter och idéer som kan bidra till ett bättre arbete mot dopning i samhället!

Anders Rane, Professor, verksamhetschef

Klinisk Farmakologi och Dopingjouren
Karolinska Universitetssjukhuset
141 86 Stockholm

<u>Innehållsförteckning</u>	Sidan
Planerade insatser	
Verksamhetschefen har ordet	
Kort historik	1
Mål	1
Verksamhetens karaktär	1
Dopingjouren	2
Lokaler	2
Finansiering	2
Ekonomi	2
Intern verksamhet	2
Telefonrådgivning	2
Hemsida	3
Vård och Behandling	3
Forskning	3
Kvalitetssäkring	3
Handledning	3
Extern verksamhet	4
Projekt	4
Föreläsningar	4
Utbildningar	4
Mediakontakter	4
Deltagande på internationell- nationell konferens	5
Deltagande på mässor	5
Samverkan, Grupper och Nätverk	5
Informations- och kunskapsspridning	5
Seminarium	5

Kort historik

Dopingjourens (DJ) verksamhet startade i oktober 1993 och är en rikstäckande verksamhet som arbetar med att förebygga, kartlägga och bedriva forskning om missbruk av anabola androgena steroider(AAS) och nära relaterade substanser i samhället. Dopingjouren är en permanentad verksamhet sedan 2002.

Mål

- DJ arbetar för att kunskapen om missbruk av anabola androgena steroider (AAS) och nära relaterade substanser samt dess orsaker och konsekvenser skall förstärkas i syfte att hindra nyrekryteringen till detta missbruk. DJ arbetar för att belysa problematiken och skapa en vetenskaplig grund för nya metoder att diagnostisera och behandla missbruket. Vårt mål är att utveckla ett medicinskt vård- och behandlingsprogram med ett helhetsperspektiv i samverkan med andra specialiteter på området.
- DJ's forskning syftar till att erhålla ny kunskap beträffande missbruksmönster, riskgrupper samt medicinska, psykiska och sociala skador och biverkningar av missbruket.
- DJ arbetar för att förstärka sin preventiva roll. Målet är att alla kommuner och landsting skall ha personal som är insatta i problematiken och kan förebygga och bemöta missbruket.
- DJ ska bidra med att öka kunskapsnivån i samhället genom att vara en rådgivande, stödjande och informerande kunskapskälla beträffande missbruk av anabola androgena steroider (AAS) och nära relaterade substanser.

Verksamhetens karaktär

Verksamheten har i uppdrag att bedriva forskning, utbildning och information rörande missbruk av hormonläkemedel och dess konsekvenser, göra kunskapssammanställningar samt bedriva utåtriktat, förebyggande arbete. DJ är ingen tillsynsmyndighet. Verksamheten utövas under medicinskt ansvar som åligger anställda inom sjukvården.

Anders Rane

Professor, Verksamhetschef

Jonas Lundmark

ST-läkare/doktorand

Ann-Mari Thurelius

Leg. Sjuksköterska i psykiatri

Annica Börjesson

Leg. Sjuksköterska
Projektledare

Nina Gårevik

Leg. Sjuksköterska i psykiatri,
Master in Public Health,
Doktorand

Erika Broodh-König

Sjuksköterska, idrottslärare

Dopingjouren

Dopingjouren(DJ) tillhör avdelningen för klinisk farmakologi vid Karolinska Universitetssjukhuset och är förlagd till sjukhuset i Huddinge. DJ's telefonrådgivning är bemannad av sjuksköterskor med spetskompetens. DJ har utöver detta en deltidsanställd läkare. Till telefonrådgivningen ringer de som berörs av missbruk av hormonläkemedel i samhället. Alla som ringer får vara anonyma. Utöver missbrukarna själva, deras anhöriga och andra drabbade, kan DJ erbjuda råd och stöd. Till berörd hälso- och sjukvårdspersonal samt andra berörda yrkeskategorier, (rättsväsende, socialtjänst, kriminalvård mm) kan DJ erbjuda medicinsk och saklig rådgivning. Samtalen i telefonrådgivningen registreras i en databas i syfte att kartlägga missbruksmönster, biverkningsprofiler med flera parametrar. DJ deltar i mässor och konferenser och ger föreläsningar för olika målgrupper i samhället. DJ erbjuder riktade utbildningar utformade för personal exempelvis på träningsanläggningar. Innehållet fokuserar på missbruk, kännetecken, bemötande och förslag på preventionsinriktade åtgärder. Sedan 2003 finns en interaktiv hemsida med fakta om anabola androgena steroider (AAS) och nära relaterade substanser samt information om aktuell verksamhet. Forskning bedrivs och två doktorander är knutna till verksamheten. Samarbete med andra aktörer på området sker genom nätverk och samverkansgrupper, nationellt och i Norden.

DJ tillhandahåller informationsmaterial om dopning.

Telefonjouren vid DJ har varit öppen måndag och fredag 10.00-16.00 och tisdag, onsdag, torsdag 10-17, med lunchstängt klockan 12-13.

Lokaler

DJ har lokaler på M 96 på Karolinska Universitetssjukhuset, Huddinge.

Finansiering

Verksamheten är finansierad av Social- och Kulturdepartementen

Ekonomi.

Detta redovisas i specifik ekonomisk årsredovisning.

Intern verksamhet

DJ ägnar en stor del av verksamheten åt kompetensutveckling och kunskapsspridning. Detta sker dels i det dagliga arbetet genom telefonrådgivning, interaktiv hemsida, föreläsningar/utbildningar samt via internet.

Telefonrådgivning

Sedan starten i oktober 1993 har DJ besvarat över 40 000 samtal. Cirka hälften av samtalen kommer från personer med eget missbruk, anhöriga eller personer som tänker påbörja ett missbruk. De vanligaste biverkningarna rör psykiatri. Ett stort antal med eget missbruk uttrycker behov av hjälp med att sluta på grund av biverkningar. Den andra hälften utgörs av personer som söker information i sitt yrkesutövande eller av andra skäl.

De mest omfrågade och använda preparaten utgörs av anabola androgena steroider(AAS). Därefter kommer kosttillskottsprodukter, narkotika, efedrin och liknande substanser. Andra preparat som efterfrågas är hormonläkemedel, som tas i tron att lindra biverkningar, tillväxthormon, insulin, clenbuterol och ytterligare läkemedel som bensodiazepiner och smärtstillande.

Hemsida

Under 2008 var antalet besökare 65 000. Aktiviteten var som störst i januari - april. Den mest besökta sidan var fakta om preparat följt av vår frågelåda "Frågor och svar".

DJ har under 2008 avsatt tid för utveckling av en ny webbplats. Under året har stora resurser avsatts för att göra webbplatsen mer innehållsrik och användarvänlig samt ny layout.

DJ har tagit emot 21 anonyma "självrappporter" från personer med eget missbruk och 16 rapporter från anhöriga och andra berörda.

Sidan har haft ett ökat antal besök från andra länder via EU-domänen

www.antidopinghotline.eu, där man kommer direkt till den engelskspråkiga delen.

DJ är samarbetspartner och redaktionsmedlem i Drogportalen som är en plattform för såväl organisationer, myndigheter och verksamheter som arbetar preventivt.

Vård och behandling

För denna grupp av missbrukare finns knappast någon vård- och behandling att hänvisa till i dagsläget. Endast ett fåtal mottagningar har bedrivits under ekonomiskt osäkra projektformer.

Genom samarbete med Centrum för Andrologi & Sexualmedicin vid Karolinska

Universitetssjukhuset, Huddinge och Beroendecentrum i Stockholm eftersträvar DJ att bilda ett Dopingcentrum med forskning och behandling för missbruk av hormonläkemedel och dess fysiska samt psykiska komplikationer. Den ansökan som lämnades under våren 2007 till berört departement och Landsting är under beredning 2008.

Forskning

Under 2008 har vi arbetat med förberedelse av två kliniska prövningar som planeras att genomföras under 2009. I dessa avser vi fortsätta studera omsättningen av androgener i relation till genetisk variation. Dessa studier är en direkt fortsättning baserat på resultat från en avhandling som genomförts på Institutionen för laboratoriemedicin vid avdelningen för Klinisk farmakologi på Karolinska Universitetssjukhuset, Huddinge.

Studien med fokus på missbruksmönster tillsammans med Länskriminalen och Citypolisen är genomförd och avslutad 2008. Resultat kommer att publiceras inom kort. Under 2009 kommer omsättningen av androgener i relation till kognition och andra biokemiska markörer studeras.

Kvalitetssäkring

DJ arbetar med att medicinskt kvalitetssäkra kunskapsbanken och databasen. Målet är att standardisera de parametrar och symptom som skall dokumenteras efter specifika kriterier. Varje individ med eget missbruk som kontaktar telefonrådgivningen skall genomgå en strukturerad intervju med fokus på deskriptiva data, preparat och biverkningsprofil.

Handledning

Medarbetare på DJ har handledning en gång varannan vecka av steg 2-utbildad psykiatrijuksköterska.

Extern verksamhet

Projekt

Under året har en projektledare utbildats för att kunna planera och effektivt driva projekt.

Skola

Detta pilotprojekt har till syfte att öka kunskap och medvetenhet om dopning hos elever, föräldrar och skolpersonal och som mål att ha skapat undervisning och fortbildning för lärare, skolpersonal och samarbetspartners i kommunen med anknytning till skolan. Föräldrar är viktiga personer som behöver bli uppmärksammade på vad dopning innebär. Vidare ska en antidopningspolicy utformas, en handlingsplan skapas och ett antidopningsnätverk utbildas i skolorna som ska förmedla kunskap och skapa en gemensam värdegrund.

Ett utbildat nätverk av lärare, skolsköterska, skolpsykolog med flera i skolan i samverkan med verksamheter i kommunen ger ett aktivt förebyggande arbete mot dopning som kan bemöta missbruket om/när det uppstår. Under året har kontakter tagits och en projektplan utvecklats.

Kommun

En enkät skickades ut till alla Sveriges kommuner i december 2007 angående behov av information om missbruk av dopningsmedel. En rapport har sammanställts under 2008 som visade att kunskapen om dopning var låg. Rapporten sändes ut till alla länssamordnare och kommunala samordnare där vi erbjuder stöd och vägledning inom området dopning.

Fryshuset

Samarbete har planerats med flera sektioner inom Fryshuset och medverkan vid seminariet "Forum för eldsjälar".

Antidopningscertifiering

Under året har DJ arbetat med utveckling av en antidopningscertifiering. Ett långsiktigt och förebyggande antidopningsarbete eftersträvas. Kriterier har sammanställts och ett första företag har startat sitt certifieringsarbete.

Föreläsningar

Under året har DJ informerat/utbildat och föreläst för högskolor/gymnasier, kommuner, kriminalvården, hälso- och sjukvårdspersonal, polis, allmänhet och träningsanläggningar med flera. DJ har tagit emot ett flertal studiebesök.

Utbildningar

DJ har under året utbildat personal på bland annat träningsanläggningar och i kommuner med inriktning på dopningsproblematiken och förebyggande insatser runt om i landet. Målet med utbildningarna är att förmedla kunskap i syfte att förebygga och bemöta missbruk av dopningsmedel. DJ har medverkat på utbildningsdagar i annans regi.

Mediakontakter

Under året har 131 mediakontakter tagits med verksamheten. Intervjuer har genomförts och artiklar har publicerats i ett flertal tidningar.

Deltagande på internationell - nationell konferens

DJ har deltagit med muntlig framställan på

- Medicinska Riksstämman, Svenska mässan, Göteborg
- Skolforum, Stockholmsmässan, Älvsjö
- Hearing Länsamordnare, Västerås

Deltagande på mässor

Informationssatsningar har gjorts till allmänheten genom deltagande i mässor.

DJ har varit representerade med monter och föreläsning på

- Träningsdagarna, Allt för hälsan, Stockholmsmässan, Älvsjö
- Forum för eldsjälar, Fryshuset, Stockholm

Samverkan, Grupper och Nätverk

Dopingjouren har under året deltagit i olika grupper och nätverk, deltagande har skett i:

- Svenska nätverket mot AAS
- Mediagranskningsgruppen
- Drogportalen
- Dopingjourens strategigrupp
- Centrala Samverkansgruppen

Utöver detta samarbetar DJ med våra grannländer, ”Dopingtelefonen Norge” och ”Antidoping Danmark”.

Informations- och kunskapsspridning

DJ utbildningsfilm som utvecklats i samarbete med Kunskapsmedia har marknadsförts under året och använts i utbildningssammanhang, DJ sökte under 2008 medel för översättning till de vanligaste språken för undervisning utan framgång.

Seminarium

Ett seminarium hölls den 18 september vid Dopingjourens 15-års-jubileum med 150 deltagare.

En inbjuden professor från Japan, som är verksam i en enhet motsvarande DJ, höll föredrag om sina erfarenheter om dopning. De övriga föreläsningarna gick i samma tema.

www.dopingjouren.se

Dopingjouren

Avd. klinisk Farmakologi
Karolinska Universitetssjukhuset/Huddinge
141 86 Stockholm
Tfn: 020-546 987

Annica Börjesson

annica.borjesson@karolinska.se

Ann-Mari Thurelius

ann-mari.thurelius@karolinska.se

Erika Broodh-König

erika.broodh-konig@karolinska.se

Nina Gårevik

nina.garevik@ki.se

Jonas Lundmark

jonas.lundmark@karolinska.se

www.dopingjouren.se
www.antidopinghotline.eu
www.karolinska.se